

KATHOLIKUS NÉPLAP.

46. szám.

Megjelenik e lap hetenkint egyszer. Szerdán. Minden hónapban egy felváltó pótlékkal. Előfizetheti rá Pesten a Szent-István-társulat ügygénéjénél: czukorutca 6-ik szám. földszint. sa szerkesztőségénél. Vidéken a cs. kir. postahivataloknál. Előfizetési díj Budapesten kihordással félévre 1 ft. pp. vidékre postán. borítékban félévre 1 ft. 20 kr. pp.

Dicsőség magasságban az Istennek, s a földön békeség a jó akaratu embereknek. Luk. 2, 14.

Pest, november 15. 1854.

Nagyobb esőd-hirdetés 2 ft. kisebb 1 ft. p. díjért közöltetik. Minden további hirdetésért az előbbi árnak fele fizetendő. A lap szerkesztését illető levelek egyszerűen „a Katholikus Néplap szerkesztőségéhez” czimezendők. (Pestben a központi papnöveldeben.)

A cselédek befolyása a gyermekek nevelésére.

A jámbor cseléd az Isten áldását hozza ura házába, a szentírás tanítása szerint. Különösen jó befolyással van az a házi gyermekekre, s azért a gazdának jó cselédet kell keresnie annak idejében, a hit-elemzőnek pedig a negyedik parancs fölötti tanításokon különösen a cselédek kötelességeit kell részletesen is előadniok, és meg kell mutatniok, hogy a jó szolga és szolgáló milly nagy befolyással lehet a ház gyermekeire és valóban mennyire hathat is az ő nevelésökre. Nem lesz fölösleges, ha e következő történetet elbeszélem, mellyből kitünik, milly nagy hatást gyakorolt egy barátomra bizonyos Maria nevű jámbor szolgáló, s mint serkentette benne fel vallása és papi hivatala iránti szeretetét.

Ifjuságomban, így beszélt el barátom, egy jámbor, Maria nevű szolgáló volt apai házunkban, kit én mindenek fölött becsültem, s minden lépten követtem; ha a kertbe ment zöldségért, taligájába vett és magával oda tolt, a hol én mindig oldala mellett maradtam. Illyenkor azt szokta volt mondani, hogy a jó Isten a kertnek minden növényeit az emberek iránti szeretetből és gondoskodásból teremté és növeszti, és ezekért nekünk háladatosoknak kell lennünk, és ugyanazért asztali imánkat ájtatosan kell végeznünk. Ha a gyepen elterültem és kérdő arezzal az égfelé néztem és kérdém; mi mégis az ott a nap fölött? akkor ő alkalmat vett magának kedvező tárgyaról az égről szólani, mellynek szépségét ő nekem kimerithetlen ékesszólással rajzola.

Majd az Isten trónja előtt álló kedves és számtalan sokaságu angyalokat állitá előmbé, a kik szinte szárnyaikon hozzánk emberekhez is alá szállnak. Majd ismét a földi örömekekben az égi örömekek állitá előmbé, mellyeket ott a jó Isten nekünk adni fog. Az ő tanítása az égről mindig úgy hatott szívemre, hogy ezen kérdésre: vatljon szeretnék-e meghalni, ha tudnám, hogy sz. Péter előttem megnyitja a mennyeknek kapuját; teljes örömmel igent mondtam. Egyszer azt kérdeztem tőle: ugyan kik jönnek legbizonyosabbban mennyországba, mire azt mondá, hogy a papoknak legjobb alkalmuk van erre. Ezen pillanattól fogva elhatározám magamban, pappá lenni, és erről többé soha sem mondtam le, sőt végre is hajtottam. A papok után, véleménye szerint, a tanítók, azután pedig a földművelők következének, kik mindennap annyit szenvednek, hogy biztos reményök lehet a mennyországhoz. Különösen azért szerettem őt hallgatni, mert minden kérdésemet a legnagyobb türelemmel fogadta és szívesen felelt rá; míg anyám, ki naponta husz személyről gondoskodott a ház körül, nem igen gondolhatott rám. Csak este, midőn ágyba vitt engem, és imádkozni tanított, elégithetém ki tudvágyamat az ő tanítása által, és szerencsésnek érzém magam, ha azt, mit nap közben a jó Mariától hallottam, utánna elmondva, neki örömet csináltam. Atyámhoz nem örömet fordultam ezerféle kérdésemmel, mert félttem tőle, és nagy tiszteletben tartám, habár soha sem fedtet vagy büntetett is. Ollykor mégis atyám is fordított rám némi figyelmet, és imáimat ismételteté el velem. Ha jól tettem dolgomat, jutalmat ígért, mellyet majd a távolfekvő városból hozand. Ez

nekem nagy öröme szolgált, mert ő mindig szó-
tartó volt, és én csak akkor merém kívánságo-
mat elébe terjeszteni, ha megengedte azt s föl-
szólított, mondanám meg, mit akarnék legjob-
ban. Ha már fogytán volt a krétám, úgy ez volt
legalkalmasabb kérésem, hogy hozzon egy jó
darabot. E kérést azonban nem szívesen teljesíté,
mert minden ajtót és ablakot bezároltam vele,
de mégis szükségem volt a krétára, különösen
vasárnapi iskolában, melyet a jámbor Mária
tartott velem. Testi gyengeségben szenvedvén,
egész kilencz éves koromig sem templomba, sem
iskolába nem járhattam. Ha Máriára jött a sor,
a vasárnapi nagymise alatt a hazat őrizni, kony-
hánkban igen jó vasárnapi iskola tartatott. Ekkor
magunk voltunk csak honn, minthogy Mária
minden szolgát a templomba küldött. Először
is biztosságba és nyugalomba helyeztük magun-
kat. Mária a meglánczolt nagy kutyát, melly
valóságos cerberus volt, atyám haló szobaja mel-
lé vitte, mellyben, mint mi tudtuk, a pénz őriz-
tetett; én pedig a vadász kutyát lánczoltam a
házajtájához. Ekkor a nagy, hosszú s megsikált
konyhaasztalhoz ültünk, és elkezdők gyakorla-
tinkat, miután előkészítettem krétámat. Először
azonban mindent elkellett imádkoznom, a mit
csak tudtam, u. m. a Miatyánktól kezdve valami
hat darabot; csak ekkor kezdődhetett meg a ta-
nitás, melly minden erőszak nélkül és egészen
szokatlan módon tartatott, minthogy én tevém a
kérdést, és a krétát tanítónőmnek kezébe adám.
Majd egy oltárt, majd prédikáló széket, majd
orgonát tudott ő mindjárt rajzolni előmbe, mint-
hogy előttem a templom belseje még egészen is-
meretlen volt. Rajzolatait mindig jó sikerültnek
találám, és egyenkint megtudam nevezni, ha az
asztal már be volt rajzolva. Ezen örömekekre való
visszaemlékezéseim, életem legkedvesebb perezei!

Tanulásunk, melly nekem soha sem látszott
hosszunak, tanítónőm akarata szerint néhány
perzig igen ünnepélyesen szakasztatott félben.
Ha t. i. úgy látszott előtte, hogy már itt az idő,
kiment az udvarra, és hallgatódzott, ha nem ad-
nak-e már jelt a toronyból a haranggal az ur-
fölmutatásra, mint ez községünkben szokásban
volt. Akkor mi térdre estünk, és olly áhitattal
imádtuk az Üdvözítőt, millyen gyakran hiány-
zik még az áldozatnál jelenlevőknél is. Ezután
már nem kérhettem őt ismét, alakok rajzolására,
mert ő egy kis ideig folytatta ajtatosságát. Ha
azonban azt akartam tudni, hogy mit tesz most a
pap az oltárnál, és a jelenlevők mit csinálnak az
urfölmutatásakor: úgy e kérdést ő nem találta
háborgatónak, hanem inkább áhitatra buzdító-

nak. S így rám nézve igen jó nevelő és tanító
iskola volt ez. A mint később először mentem a
templomba, mindent úgy találék abban, mint e-
lőre képzelém, s így már valódi áhitattal leheték
jelen.

Abbéli szándékom, hogy pappá leszek, egy
váratlan esemény által meghiusulni látszék.
minthogy idősebb testvéremet iskolára szánta az
atyám, és összeszedvén minden sátorfáját, a vá-
rosba vitte, hogy ott háborítatlanul megkezdhes-
se és bevégezhesse kiművelődését. Ez épen nem
tetszett nekem, mert vélém, hogy e miatt engem
visszatartóztat atyám az iskolaktól. Kivel közöl-
hettem volna inkább ebbeli szomorúságomat,
mint a jó Mariával, ki mindenre tudott tanácsot
adni? Ő azt mondta nekem, hogy ez mit sem
tesz, mert atyámnak elég módja van, ha mind a
négyünket akarna is iskoláztatni. Ez tökélyesen
megnyugtatott; ehhez még bátyám tanulása sem
tartott soká. Alig volt néhány nap a városban, a
mint egy este az alkonyatnál ismét az apai ud-
varon termett, azon nyilatkozattal, hogy ő nem
akar a városban maradni. Atyám azonban, ki
nem mondott le szándékaról, egy szolga által a
síró Józsefet ismét visszavitette könyveihez. Ez-
által nem lett Józsefnek még jobb kedve a váro-
si élethez. A mint egy nap ebédnél ültünk, a ta-
nuló ismét előállott: síró szemekkel állt meg az
ajtóban, és végső nyilatkozatát kimondá, hogy ő
inkább kész meghalni, mint tovább a városban
maradni! A szolgálók és testvérek ijedtökben
elűtöttak; még az erős építőmesternek is kiesett
kezből a kalán, atyám haragjának láttára, ki
székéről fölugorván, alig esőndesíthetett le a
nyám által. Senki sem hitte volna, hogy atyám
abban hagyja! Azalatt, míg ez hallgatag harag-
gal nézett megszőkött fiára, a jó Mária, ki egye-
dül maradt helyén mellettem ülve, azt sugta fü-
lembe, hogy mondanám atyámnak, miszerint én
később szívesen elmennék a városba, tanulni és
szívesen ott maradnék. Meg is tevém ezt öröm-
mel, és ez által igen szerencsés fordulatot vett a
jelenet. Atyám engem okosabbnak nevezett az
öregebb Józsefnél, és csakhamar kibékültnek
látszék, mert a rettegő bátyámat kezén fogva az
asztalhoz vezeté, és biztossá tevé, hogy ezután
honn tartja, csak most birjon dolgozni, a mire az
szívesen ajánlkozott.

A mint ismét egyedül voltunk nevelőném-
mel, arra figyelmeztetett ő engem, hogy bá-
tyámnak a városból visszajöttét a jó Isten ren-
delésének tekintsem, és higyjem, miszerint én va-
gyok a papi állásra hivatva, és nem bátyám, te-
hat csak buzgón imádkozzam, és már most kezd-

jek el jó lenni. Illy módon tudott bennem jámbor érzelmeket kelteni, és későbbi hivatásomhoz kedvet ébreszteni bennem; nem esoda, ha ezért mint második anyámat szerettem.

Ezért a legnagyobb szomorúságban voltam, midőn mondá, hogy elhagyja házunkat, és megszire férjhez megy. Mindent ígértem, csak hogy visszatarthatnám. Majd atyámhoz folyamodtam, tiltaná el neki a távozást, s akkor vége lesz a bajnak, mert atyámat mindenhatónak gondoltam; majd anyám által akartam kieszközölni visszamaradását, miközben anyámnak azon indítványt tettem, bírja rá az atyámat, hogy engedje meg Marinak, nálunk maradni ezentúl férjével. Anyám elő is adta e kérésemet, mihelyt apám a dologból haza jött. Ez az én nagy csodálkozásomra mindnyájokat hangos nevetésre indította. Ha magam voltam vele, mindenféleképp leakartam beszélni szándékáról, és végre kényszerítve láttam magamat, az utolsó, és szerintem a legjobb eszközökhöz nyulni, melly által őtet ittmaradásra bírhasam. Azon időben egy mérnök lakott nálunk, ki az elosztandó parlagok kimérésével foglalkozott. Ez egyszer utjából egy nagy aranygombot hozott nekem ajándokul, mellyen egy nagy szarvas és címere volt ábrázolva. Ezen ajándék olly kedves volt az én gyermeki szemeim előtt, hogy a világért sem adtam volna senkinek. Atyám sokszor ígért érte egy szép tallért is, de hasztalan; aztán azt mondta, hogy hat lovunk közül egyet választhatok érte; de én azt gondoltam, hogy az én gombom mind a hatnál is többet ér. Sokára, miután már minden eszköz fölhasználtam, elhatározám magamban, hogy az én drága kincsemnek árán fogom az én jó nevelőnémet maradásra kényszeríteni. Egy vasárnap reggel, midőn épen tanításával újra nagy örömet szerzett nekem: fölkelkesülve egy nagy kést vettem elő, levágtam a szép gombot mellemről, és neki nyújtottam, csak hogy itt maradjon. A gyermeki szeretetnek ezen megható bizonyossága annyira megillette őt, hogy, a mint még most is jól emlékszem rá, könyvek toltak szemeibe. És még sem értem el célomat. Ő elhagyta házunkat, és nem sokára engem is a városba küldtek, hol messze az apai háztól a tanító házában nyertem szállást. Ama személyt soha többé nem láttam egész életemben, emléke azonban áldásban maradt előttem. A mennyire értesültem felőle, őt, ki különben szegény volt, az Isten földi javakkal is különösen megáldotta, mit ő, a mint az eddigiekből kitetszik, valóban meg is érdemlett. Most öregkorra jutva, boldogon és nyugodtan tölti napjait.

Ez igazi történet. Ekképen hathat a hü eseléd a házi gyermekekre, és ezen szolgálataát soha semmi pénzzel nem lehet megjutalmazni. Ekkép lehet meg az, hogy a jó szolgálta vagy szolgáló, a gazda gyermekeinek nevelésében részt vevén, egész jövőendő életére az Isten áldását kiérdemli; gazdáját pedig és gyermekeit örökös hálaóra kötelezi le maga iránt. Így vannak az Üdvözítőnek észrevétlenül is tanítói és szolgálói, kik dicsőséget előmozdítják, és országát terjesztik. S így rendelé a mi Üdvözítőnk nem csak a mennyei boldog lelkeket, hanem a jámbor embereket is az ártatlanság örangyalaiul.

Az én sajkám.

Mi a világ? — siktenger az;
Mi én? — sajka azon,
Melly annak vész hullámiról
Ide, - s to' hányatom.

Mi kised sajkám árboza? —
Csak a vallás lehet;
Mi horgonya? — a remény; s a
Vitorla? — szeretet.

Örvény: a bűn, vétek — a szirt;
Mit ugy kerülhetek;
Ha sajkám kormányát Uram,
Tartandja szent kezéd!

Lakatos Pál.

A hivatás.

(Vége.)

Hasztalan igyekezett Luiza a hatalmában levő segéd eszközökkel szülein mindenkép segíteni, hiába adott nekik legjobb tanácsokat, atyja tovább is gunyolódott a vallással, anyja pedig eddigi hibái, s leánya szent élete bámulása közt ingadozván, egyre habozott. Az óra még nem ütött, melly ingatagságában határozzon, azonban gyakran szegyet ütött fejébe, minő uton módon tud férje pénzhez jutni. Nevelék a bajt a házaspár közötti ezivódások, ugyanis Robert istentelenségétől elragadtatva, mindazok ellenségévé lett, kik a vallást s törvényt partfogolták.

Több hónap folyt le a nélkül, hogy Luiza csak egy pillanatig s hűtlen lett volna nemes élet módjához, hanem olly buzgósággal teljesíté kötelességeit, hogy ez által társnéi szeretetét s tiszteletét érdemlé ki. Egy nap azonban a plébános urnál nagyon fölzgatottan jelent meg. „Atyám! mondá Luiza, elnézésére s szánakozására van szükségem, mert nagy bűnös vagyok.“ Ezen bevezetés

után a plébános elkezdte reszketni, attól tartván, ne tana valami nagy botrányról kelljen magát vádolnia a törődött ifju bünösnek, mire komoly magatartással őt gyónása folytatására bátorítja.

Luiza. Ah atyám! én nagyon büntetésre méltó vagyok, elfelejtettem kötelességemet, eskümet megszegtem, s Luiza nem méltó többé társnői becsülésére.

Plébános. Igaz töredelem által minden büneiért eleget tehet.

L. Arra nem merek számolni.

P. Ki tudna engem arról meggyőzni, hogy ön édesem, azon kételkedni fog, ön társnőinak példányképe, kit én olly igen örömet állítok az ifjuság elé követésül? Atok azokra, kik önt illy messze vitték.

L. Ah! szüleim nem részesek hibámban.

P. De csak tudnak valamit róla?

L. Igen: mert miattuk élttem vissza a bennem helyezett bizalommal.

P. Talán atyja valami büntetetre esábitá önt?

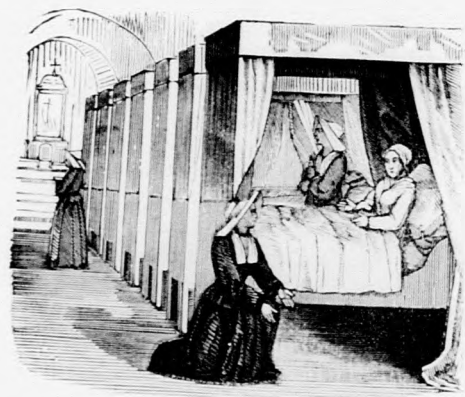
L. Szüleim szerencsétlensége csak nem örültté tett, egy jószívü ember meglehetős összeg pénzt adott nekem át a szegények közötti kiosztás végett, s én a szegények helyett szüleimnek adtam azt át. Tudtam kötelességem, de nem volt elég eröm, azt teljesíteni.

A plébános megindulással tekintte a nyíltszívü töredelmes önvádlóra, félelme elmúlt, mert a vétséget sokkal kisebbnek találta, mint eleinte gondola. „Bátorság, kedves gyermekem! szöla szelíden a szende hajadonhoz, hibája nagy, mert veszélyes példát nyújt, de töredelme, mellyet mutat, biztosít engem arról, hogy ezután többé ezt nem teendi, én magam kifizetem az árvák pénztárába azon összeget, mellyet ön attól elvont. Luiza nyugodjék meg, gyakorolja csak továbbra is jöteteit, Isten megfogja vétségét bocsátani.“ Megnyugtatta ezen szavak által Luiza menhelyére sietett, s szokott munkája után látott. Teendőit mindég a legpontosabban teljesíté, miért társnői még többre becsülék, a reá bizott kórházban nagy rend uralkodott, s a rendes gondoskodáson kívül a betegek még tanításban, és vallási vigasztalásban is részesültek.

Egy este octoberben, épen midön a házkaput bezárni készülnének, egy halállal küzdö nőt vitték a kórházba, kit az elizeumi mezökön egy fa alatt találtak. Rongyos öltönye, sovány teste, halvány arca, elhaló tekintete mintegy mutatták halála közelségét. Luiza a betegszobába viteti a szegény nőt, hogy annál közelebb jusson az orvosi segélyhez; egy fiatal szüz virraszt ágya mellett, s gondosan számítja érütéseit, ez eleven s szakadozott: jele, hogy láz emészti a szenvedöt. A szerencsétlen aszszony másnap reggelig maradt ugyan azon állapotban; a nap első sugaraire fölnyílnak szemei, észre veszi, hol van, s beszélni erőlködik; de zavaros szavaiból azonnal kitént örültsége. Az orvosok figyelemmel kísérek betegsége változásait, s kimondák, mikép gyógyíthatlan, Roppant félelem terjedt el az egész házba, külön helyre viszik, hol hasonló gonddal ápolák, de csak rettegéssel lépett oda be mindenki. Luiza észre veszi ezen félelmet, s kimondja, hogy ő egyedül magára vállalja az ezen veszélyes beteg körüli gondoskodást, ágya mellé ült, s a szegény beteg Luiza kezeiből nyerte a szükségesekeket.

Egy reggel a beteg kissé fölemelkedik ágyában, lankadt tekintetét Luizára szegezi, s egy éles sikoltással vánkosára visszadül, a hallott hangra Luiza zavarba jó,

ugy tetszett neki, mintha már egyszer hallotta volna e hangot, s hangos szívdobogása elarula neki azt, mit nem tudott magának megfejteni. Figyelmesen vizsgálja a szenvedő arczonásait, s remüléssel ismer benne Mathildra.

Azonnal térdre hullott, s Istennek halát adott, hogy benne vágyat költött, ezen remes betegnek szolgálni. A jötettek megtermik gyümölesüket! Luiza mindig erről gondolkodott, s ime most teljesülve látja hit sugalta irányelvét. Ő szeretett nőverem, szöla Mathild halkan, tehát viszont láthatlak téged, ki gondoskodásod által a halál torkából akarál kiragadni, ah te nem tudod, minö gyakran sohajtoztam utannad!

Luiza. Csöndesen, édes Mathildom! sokkal erőtlenebb vagy, semhogy kihallgathatnának; hadd végezzem bé munkámat, majd később magadhoz jövén, kissé kitárhato előttem szívedet, csak légy bátor, s ne csüggedj el, bízzál Istenben.

Mathild. Nem Luiza, nekem nincs többé remény-ségem, bűnben élttem, s nyomorun fogok meghalni; Isten megvonta tölem hatalmas karját, s én a mély örvénybe süllyedtem.

L. Szenvedélyeid tettek illy szerencsétlenné, hanem bízzál Istenbe, tiszteld s szeresd ötet; mert örömmel tekint a bünbánóra.

M. Ah Luiza! bünceim fölötte nagyok.

L. Isten kegyelme pedig végetlen nagy.

M. Elötte ismeretlen, mennyire vetemedtem én, te nem tudod, hogy miután férjemet hűtlenül elhagytam, engem is elhagyott esábitóm, s ettől elhagyatva, még nagyobb büntettekkel akartam magamon segíteni.

L. Szerencsétlen Mathild!

Ezalatt Luiza olvasóját nénje nyakába függeszté: lásd kedves néném, Üdvözítőnk keresztjéből egy darabka van ezen olvasóba elrejtve, oh bár csak engedné Isten, hogy ezen szent ereklye lelked nyugalmát vissza adja, s szeretetét benned viszont fölélessze! Azután gyorsan távozott a szobából, mellyet már egy egész hónap óta örözött. Megjelenése a többi szüzek közt nagy ünnep volt, körülvették, diéséretekkel halmazták, tisztelettel illették, ruháját esókolák, s méltán is, mert lomlatos ember-szeretete által ezen kitüntetés megérdemlé. Röviden elbeszélte, mi történt vele, figyelemmel hallgatták végig előadását, s különös részvétet mutattak a beteg iránt, ki olly drága volt szeretett testvérüknek,

Teendőit hamar elvégezvén, sietve visszatért Mathildhoz; esőndesen lépett bé, s mivel semmi hangot nem hallott, azt vélte, hogy testvére alszik; helyére ülven, figyelemmel vizsgálta a hajdan szép Mathild torz vonásait: „Mi lett ezen szépségből, melyre ő oly hiu volt? Semmi nyoma többé!” Fájdalmas megindulással nézett néjére, midőn ennek rögtöni sáppadtsága egyszerre megijeszté. Hirtelen felugrik helyéből, e beteg úteréhez kap, de azt nem találja. Mathild súlyos lelki s testi fájdalmát nem volt képes kiállani. Luiza megrettenve segítségért kiált, legelőbb is lelkiatyát hivatott, ki szerencsétlen néjjét vigasztalná s könyörögte érte. Az ur szolgálja megérkezett; Mathild még birt elegendő erővel s öntudattal a vallás eme végső vigasztalásait elfogadni; épen azon pillanatban, midőn a szűz nénikék egy mellékszobában egybegyűlve imádkoztak, s midőn a lelkiatya a haldoklóhoz a fölödő szent szavakat intézte, siettek Robert s neje gyermekök halálos ágyához. Őket alig lehet a dolgról tudósítani; de mielőtt megtudták, azonnal nyakra före siettek mindent abba hagyva. Megrázó jelenet volt ez; a szülők emlékébe ezer meg ezer kép merült föl a multból, akaratlanul is méteyes tanácsaik, rossz példadásaik jutottak eszükbe, összehasonlították a kejelgés esábsugallatai után induló Mathild életét Luiza ártatlan, tulvilágias szent járdalásával az Ur ösvényein, kit ők nem egyszer epés gunnyal csufoltak ki. Az egyik borzadalmas nyomorban halt meg, miután az élet kéjpotharát fenéig kiűritette, hogy kesernyés utóízét még ez életben megízlelje; a másik ellenben szülei egyedüli öröme, egyetlen vigasza s gyámola lett, miután Isten szent akaratjából a gunyolódás mérges nyilait sokáig érezte, most pedig, már e siralom völgyében fejét a mennyei nyugalom s megelégedés öröközödjé gyűrűzi körül. — Ezen, s más ezekhez hasonló gondolatok váltották föl egymást a szerencsétlen házaspár lelkében. O minő mélyen hatnak az egyház vallásos szertartásai az emberi lélekre, ha azt fájdalom szaggatja!! —

Mathild nem ismert többé szüleiére, mely töredelemmel eltelve múlt ki, Luiza fogta föl véglehetetét, s ezen angyal elég erővel birt, még azután is szüleit vigasztalni, ezek pedig hála- s bámulattal eltelve ismerték a vallás jótéteményeit tanulni, s el is határozták magokban, jöttek s ájtatosság által helyre hozni, mit addig hitközönység s kárhuzatos feledékenységéből tenni elmulasztottak.

Tibeti Missiók.

A térítési kísérletek Tibetben már több év óta olly buzgalommal folynak, hogy a nagy, számtalan nehézségek nemesak vissza nem riasztják a szent lelkesedést, sőt inkább ugy látszik, hogy a gyümölestelen kísérletek által új erőt, szilárdságot nyer. A hittérítők ezen állhatatossága, a hit remélt nyereségeinek jelentékenységből magyarázható. Mert Lassa nem csak fővárosa a birodalomnak, mellynek hossza hatszáz óra, s hét millió lelket számít; hanem egyszersmind székhelye az egyházi kormányoknak, mellynek szálai határtalan messzé ágaznak s terjednek el; lakhelye egy főpapnak, kinek főuralma minden pástorkunyhóban védelmezőre talál, s ki a pekingi

udvarban képviselve van. A lámák — papok — e szent városa korlátlan hatalommal uralg a magas hegyek mögött, mellyek hóvval, jégtorlatokkal kerítik, s kulesul szolgál ama roppant pusztához, mely Himalaja, a chinai nagy fal, s az orosz határok közt terül el; jósája ama névről alig ismert tájaknak, mellyeket a régiek a belölők szüntelen előnyomuló népek tengernyi száma miatt, az emberi nem esemetekertjének neveztek el. És így az a nagy, vonzó érdek, melly hittérítőink lépteit a buddhavigá ezen anyavárosához vezérli, könnyen fölfogható; mert ha egyszer Lassába jutniok sikerül, akkor egész a tévely szentélyeig nyomultak már elő, s ennek fejét, hamis isteneit, trónját ostromolhatják.

Midőn eljő a nap, mellyen e szép remény megvalósul, a kereszténység Tibetben mindent készen talál, mi behelyezkedésére szükséges leend. A népnek, melly a kegyelem magvának olly termékeny földet ígér, mely vallásos jelleme mellett, a tibeti erkölcsök, szokások az isteni íge elfogadására mintegy előkészítőkül látszanak. Belöldi papság képzésére, a lámák egész seregét találná az egyház, kik a papi nötlenség törvényét, s az egyházi kormányt már megszokták; a papság menhelyeül ott volnának a buddhismus számtalan kolostorai, mellyeknek lakói már most is a nélkülözésnek, imádságnak, tanulmányoknak szentelik magokat; fönséges isteni tiszteletünk fényének kifejtésére ott a templomok, mellyekben már rég ünneplés, isteni tiszteletünkől nem épen elűtő szertartások végeztetnek. Mintha a kéz, melly Tibetben a vallási épületek tervét készitő, a katholicismus egykori eljövetelet sejtette, s mindent ennek kényelmére akart volna elrendezni, hogy ennek munkája könnyebben folyhasson, s kegyelme árjával annál hatalmasabban boríthassa be egykor az országot, midőn majd az óriás buddhatemplomok aranytól csillogó kupjaira a keresztet föl-tüzi.

Az Isten ígéje valóban hangzott is már előbb e tájékon; és a tatárok, midőn a kereszténység isteni tiszteletéből egyes formákat elsajátítottak, hogy betakarják isteni tiszteletök meztelenségét, csak velök született orzasi viszketegőknek engedtek a vallás dolgában. Történelmileg be van bizonyítva, hogy a mi időszámításunk szerint, a tizenharmadik század előtt a keresztény isteni tisztelet formái, a buddhaisták előtt, egészen ismeretlenek voltak. Ez időben nyílt meg nyugotnak kelet; a nagy Tatárországon keresztül, már mindenfelé a béke hírnökei vonultak át, kik Roma s Peking közt követségben jártak, s alkudoztak. A mongol hódítóknak rettentetlen barátok vitték a francia királyok ajándékát, s a pápák levelét. Kalandoros utazásuk nem volt egyéb folytonos hittérítésnél. Ajkaikról hangzott az Isten ígéje, s fölírta a pusztát hadi seregeivel, pásztor népével egyetemben. A szent titkok egész fényvel ünneplettek meg sátoraik alatt, s a hir megtérésök felől egész Európát betölté. S jóllehet a bővebb tudomás e felől egészen elenyészett, s Ázsia forradalmi, romlása a kereszténység e munkáit elsöpörték; emlékek sokáig élt még, s eltörülhetetlen nyomokat hagyott. Ekkor lépett föl a buddhismus hitújítója, a híres Csong-Kaba, ki nemesak ugyanazon egy korban élt hittérítőinkkel, s nemesak szent beszédeiket hallgatá, hanem, mint s kelet mondái tartják, egy a nyugat e bölcsői közül tanára is volt*). A tiszteletet, mellyel e

*) A mondák így szólnak: egy lama — pap — a távol nyugatról véletlenül Amdo tartományon utazott keresztül, hol Lombo-Moke — a hitújító atyja — sátorában barátságos fogadta-

népek a kath. isteni tisztelet iránt viseltettek, s a hagyományokat, mellyek Tibet népeit Buddha oltárához lánczolák. Csong-Kaba igen jól föl tudá használni arra, hogy az ő és új isteni tisztelet követőit, a két pártot, a keresztény s buddha hitágazatok egybe olvasztása által egyesítse. Így a többi közt: a lámái egyházi kormány a római papságé szerint szerveztetett. Így üzött esufot kereszténységünkől a tévely, melly sohasem egyébb az igazság elterjedésénél; s hogy a népek tiszteletét megnyerje, a kereszténységtől átvonultakor hátrahagyott ruhába burkózott.

Ezen kissé durva, a lamaismus által vallási rendszerébe szőtt utánzatok: nem egyedüli maradványai hitünknek azon tájakon*). még a kereszt is a legzordonabb hegy-égek közepett az üdv bizonyos jelül tartatott fon. Ugyanis napjainkban egy vad néptörzsre akadtak, melly keresztet visel homlokán, s mint mi, hisz annak szellemi erejében, a nélkül, hogy tudná, honnét e jelkép. Nem tudjuk ugyan, mellyik hittérítőnek idejéből eredeztessük ez emlékezetre méltó hagyományt; a történelem azonban bizonyítja, hogy a 13. 14. század két leghíresebb hittérítője, lengyelországi szent Hiacinthus s friauli boldog Oderich Himalaját áthágta Tibetben az Isten ígéjét hirdette, s naponként új meg új győzelmet aratott a vadság és hitetlenség fölött.

Így járt az első tibeti missio. Eredménytelenségének két fő oka van: a politikai villongások, mellyek a mongol pusztákat esaták színhelyévé változtatták s különösen a jöremény fokának felfödözése, mi a hittérítőknél új tért nyitott. A kereszténység most a már keresztény gyarmattá alakuló Indián keresztül iparkodott felső Azsia magas síjaira jutni. A 17. században két Jézustársaságbeli atya Desideri és Freyr hatolt a butáni völgyekbe s miután a világ e legmagasb hegysegein hírdéi Isten ígéjét, elérte a tibeti birodalmat. Lassaba érkezve, a fejedelemtől barátságosan fogadtattak, s szép reményeket taplátk, de mellyek fájdalom! nem mentek teljesedésbe.

Ezen leverés nem oltá el az apostoli buzgalmat. Már 1707-ben a hitterjesztő társulat kapucinus atyákat

tásra talált. A jövevény tudománya, erényei elragadák Csong-Kaba, lábaihoz borult, s kérte, legyen tanítója. Beszélk továbbá a törtomány hagyományos mondái, hogy e lama a távol nyugatról nemesak nagy, mély eszü tudós volt, hanem különös arczvonással is bírt: leginkább föl-tünt nagy orra és szeméi, mellyek mint a tűz ugy langolának. A jövevény, ki Csong-Kaba különös hajlamát szinte bámula, tüstint tanítványaul fogadta őt. Letelepedett Ando tartományban, hol azonban csak néhány évig élt. Miután tanítványait mindarra, mit csak nyugat leghíreseb szentei tanítottak, oktatta, egy hegyesucson köre hajtva fejet, elszenderült, s szeméit többé nem nyitotta föl. . . . . A lámák többször mondják, hogy olyan arczulatunk van mint Csong-Kaba tanárának. E kath. hittérítőt alkalmasint a halál gátolá, s nem végezhetette be tanítványával a keresztény tanokat. Csong-Kaba pedig később maga lón apostolla, de tan, mert nem tudta jól a keresztény tant vagy hittagadó lett, a tan helyett csak szertartásait hozta be.

*) Ha Csong-Kaba javításait, újításait, mellyeket a lama-istentiszteletben tett, közelebről vizsgáljuk, nem győzzük eléggé csodálni avatottságát, mellyel bírt a kath. tanok és szertartásokban. A püspökpálya, süveg, dalma, karing köpeny, mellyet a nagy lama után vagy a templomon kívül végzett szertartásokon visel: a fölvaltva mondott karének, szoltárok esküformák, a füstölő öt lánczra, mellyet fölnyithat vagy betehet kedve szerint; az áldás, mellyet a lámák jobb kezökét a hívők fejére téve adnak; olvasó, pápi nőtlenség, a lelki magány gyakorlatai, a szentek tisztelete, böjt, szentmenetek, mind mind isteni tiszteletükből átvett dolgok.

küldött Tibetbe, kik eljutva oda, meglehetősen eredményel működtek, mi csakbamar a lámák haragját vonta maga után; boszujuk elől ki kelle térniök. A tisztelendő atyák már 35 év óta vezetett tériói állomásukból kitiltva a Ganges mentén vonultak lefelé, s a luknovi, s agrai keresztény községeket alapították.

Ez időtől egy egész századig maradt magára hagyatva Tibet. Hogy is lehetett volna e távoleső népekről gondoskodni, midőn a közelebb fekvő [térítő]-telepek pap hiával voltak? Azonban ismét akadtak munkások az Isten szöllejébe s 1846-ban Január 26-án két sz. Vincze rendü szerzetes tizenhatsz havi fáradságos, bajjal, vésszel teljes ut után, a pusztákon keresztül, a Pekingből Tibetbe visszatérő karavánnal Lassaba érkezett. Soha hittérítő nagyobb fáradsalmakat, veszélyeket nem állott ki, de nem is ringatá magát soha senki olly édes reményekben, mint ezek. A fejedelem udvarában már állott a kápolna, az Isten ígéjét már nyilván hirdették, már fénylett a kereszt az ajtós megtertek mellén, midőn egy chinai Huc és Gabet urakat megfogatá s földözet alatt Kantonba küldé. Alig táztozkodtak két havig a buddhaismus fővárosában.

Most a külföldi missioi társulatán a sor: fölkarolni e nehéz vállalatot. Már háromszor kísérté meg, de mind- eddig eredmény nélkül; elsőben Renou ur a szu-csü határokon fogatott el a chinai rendőrségtől; másszor Robin urat Himalaja alig elért hegylánczaitól beteg- gen kelle visszahozni; a harmadik kísérleten Krick missionariusnak sikerült a tibeti határookra jutnia, kinek út- ját saját tudósítása szerint jelenleg közöljük tisztelt olvasóinkkal.

Kivonat tisztelendő Krick külföldi hitterjesztő társulati tagnak Foucaud urhoz, Párisban a tibetnyelv tanárához intézett naplójából.

Igen tisztelt ur!

Szerencsésnek tartom magamat, hogy most, először, alkalmam van tiszteletem s legbensőbb hálám lerovására azon jósaéért, mellynél fogva engem a tibet nyelvre oktatott. Utközben a hely színén irt jegyzeteim nem tartalmaznak ugyan valami irodalmi érdekességet, mi figyelmét kiérdemelné; de bizonyos vagyok benne, hogy mégis gyönyörrel olvasandja azokat, egyedül azért, mert Tibetből valók.

A himalajai hegyláncz, melly északtól keletre Assam völgy hosszában egész a birmani birodalomig terül el, olly magas, zordon és vad, hogy valóban megmászhatlan védfalat képez délről a síkföld, északról Tibet között. Sok kalandor elvesztené itt kedvét s egészségét csak az első erőmegfeszítésre is, a mivel illy hegyek megmászása szükségképen jár. S ezen fölül szinte, mintha nem volna ugy is elég a természettől itt olly óriásilag összehalmozott akadály, ugy látszik, hogy az e hegyek közt lakó néptörzsek, mint hü, megvesztegethetlen örök állanak, a vigyázatlan vándort, ki közéjük megy, tévutra vinni vagy meggyilkolni.

Tudomra csak hárman hatoltak Himalaja hegysegeibe: Boyle 1774-ben; Turner 1783-ban; Pemberton 1838-ban. De bár az engedély megadatott nekik az angol kormány kérelmére, mellynek képviselői voltak, mind- azáltal mégis csak vad, terméketlen tájakon keresztül vehették mindhárman útjokat, hogy így kopár rosztér- mőnek tessék nekik a tartomány. Azon fölül pedig benn- szülöttek rendelkezettek melléjük, kiknek megtiltatott, leg- esekélyebb körülményt is közölni velök, mellyből tudomást szerezhetnének Bután helyzete, állása felől. A többi

utazók
titkos
re ren
sem er
mondá
nyos v
fejvesz
északr
S
ropaial
foglalj
tartana
gatról
pui éri
vedelm
ranciai
mondja
lakit be
mondja
a rá biz
gálnak

E
a nagy
lök ott
1851-b
onnét
mások
igen ny
nak vis
na-kise
minden
talan. S
követőn
kodatm
ne szá
mar elti
áll. De
vasait,
getés he
gondolv
dák, mi
készt; r
jó fizeté
Kiknek
mint ök
előjárót
hajt be s
jetelek,
uránál,
uton var
sokat a
menniv
kek örök
házas él
me: fon
bátran k
mindny
lón. Jini
ajándéko
landóság
delejtük
ajálltak,
Robin u
azokat u
vezetőül

utazók mind mindjárt a határokon tartóztattak föl, s csak titkos utakon vagy éjjel lépheték át azokat. Az előőrskor rendelt főnököknek meg van hagyva: egy europait sem eresztetni be; s a devangiri főnök egyenesen megmondta társaimnak: „Ha átbocsátlak benneteket, bizonyos vagyok benne, hogy 14 nap alatt társaimmal együtt fejvesztett lesztek.“ Keletről China zarja el Tibetet; északról pedig egyedül az oroszok férhetnek hozzá.

S miért zárnak el oly annyira minden utat az európaiak elől Tibetbe? Mert félnek, hogy az angolok elfoglalják országukat! pedig minden europait angolnak tartanak; s mert a kínai kormány jónak látja a vele nyugatról határos országokat, s így Tibetet is minden európai érintkezéstől, szellemtől menten tartani a birodalom védelme tekintetéből. China mondja Tibetnek: ha parancsaimat megszeged, bűnhődni fogsz. China és Tibet mondják Butánnak: te vagy kulesa országunknak, ha valakit beeresztesz, háborút izenünk neked. Bután pedig mondja a határorség főnökeinek: mindegyitek örködjék a rá bízott végeken; saját életetek s gyermekeiteké szolgálnak erre zálogul.

Előttem nyolezsan kísérték meg, bejutni Tibetbe: de a nagy akadályok miatt mind sikertelen, s többen közülök ott lelék halálukat. Végre mind e kísérletek után 1851-ben sz. Mihályhó 27-én Saikovba értem én, hogy onnét Tibet felé utnak induljak. Némelyek biztattak, mások tartóztattak. S az előbbi kísérletek valóban nem igen nyújthattak reményt jobb sikerhez. Hat európainak vissza kelle térni, pedig volt erő, pénz, vezető, katonakíséret, minden; segíté őket két bennszülött, kik minden más fölött jó sikerre számíthattak, mind hasztalan. S én egyes egyedül, csak egy hű kutyám, mely követőm leende. Ismertem vállalatom nehézségeit s iparkodtam azon, hogy buzgalmam, képzelmem a valón túl ne számíton. Egyébiránt az illy csalóka ábrándok hamar eltűnnek ott, hol a halál veszedelme olyan közel áll. De már másfél éve bámultam egy helyből Tibet havasait, most, gondolám, itt volna ideje, a pusztá szemlélgetés helyeit megmásznom azokat. Mindent át meg átgondolva, elhatároztam magamat rá. Némelyek azt mondták, miszerint a pápa zsarnok, hogy illy nehéz vállalatra kész; mások meg azt gondolták, hogy végzett utamért jó fizetést, magas állást, hivatalt kapok a kormánytól. Kiknek én azt feleltem, hogy én épen oly szabad vagyok, mint ők; hogy léptem sem pápa, sem más főpap vagy előljáratól nem függ; hogy utam nekem egy fillért sem hajts be s csak csupán azért teszem azt, mert írva áll: „Menjete, tanítsatok minden nemzetet; a szolga nem nagyobb uránál; mert ki életét odaadja Isten ígéje terjesztéseért, igaz uton van, melly mennyországba visz; s ha azok, kik másokat a földi veszek ellen védenek, megjutalmaztatnak, mennyivel nagyobb jutalmat érdemel a hittérítő, ki a lelkek örök üdvéért áldozza föl magát, épen azért lemond a házas életről is, lemondania kell. A családtyának kötelme: föntartani életét gyermekei végett; de a kath. pap bátran kiteheti azt minden veszélynek.“ Nem érték ugyan mindnyájan e szavakat; de az utasnak mindannyi barátja lón. Jinkins ezredes az angol kormány nevében többféle ajándékot adott, hogy majd illyekkel a vad főnökök hajlandóságát részemre megnyerhessem. Vitsch őrnagy egy delejtűt ajándékozott. Reid és Smith kapitányok mindent ajálaltak, a miről csak gondolták, hogy hasznát vehetem. Robin ur pedig különféle apró tárgyakat kötött el, hogy azokat utközben ajándéku vagy cserébe adhasam. Csak vezetőül, hordárul nem ajánkozott senki: „Tartsa ön

meg pénzét, mondák, szabadságunkat, életünket nem akarjuk elveszteni; ha önnel mennénk, vagy megölnénk vagy rabszolgákká tennénk bennünket a Misemiszek.“

Elhivatam Csokingot, kiről tudtam, hogy már 1848-ban az angolok őt egy levéllel Tibetbe küldötték s ki ekkor teljesíté is földadat; ez késznek nyilatkozott az utra, de az aratás miatt csak 14 nap múlva. Eljött a 14 nap, de Csoking nem; Vitsch őrnagyhoz fordultam tehát, kinek levele, ajándéka csakugyan megtették a jó hatást; minek annál jobban örültem, mert mint Vitsch őrnagy mondá, Csoking hűségeért fia, ki a dibroni iskolába jár, kezeskedik. Csoking eljött Csumpurába, hol én s az olly nehezen fogadott hordárok várakoztunk rá. Végre 1851-ben Karácsonhó 18-án, félegykor utnak indultunk. Tizenegy hordár, egy tizenhárom éves fiu és három misemisiz volt velem, mindössze tizenheten voltunk. Ruházatom természetesen nem volt papi; hosszu száru eszima, betűrt nadrág, pamut fölsőruha ötvel derékon, tírolkalap, utításka s egy két csövű löfegyver volt az egész.

Csumpura utolsó helység Assam völgyén. Innen már nem visz tova ut. Csak a misemiszek tudnak elmenni kedvező évszakokban; esős időben nem találni többé embernymot. Mi majd a Bramaputra folyó mentén, majd az erdőkön keresztül vevők az irányt, hol sokszor késsel, karddal kellett utat irtanunk; ha elfáradtunk, leültünk s ekkor írány jegyzeteimet.

Karácsonhó 20. A Doro folyón menek át; a víz öve-mig ér; két ember támogat mentemben s mind e segély daczára nagy nehezen érem el a tulsó partot, mert a sima kövecek siklanak s így vissza lökik a menőt. A folyó meglehetősen mély és sebes, vize mindamellet jegezteszta. Dél tájban a nagy Bithiu folyóhoz értünk. Csoking azt tanácsolta, hogy ennek hosszában fölfelé vegyük utunkat. Arra vettük; de itt most egy összeomlott hegy feküdt előttünk, mellyen keresztül jutni lehetetlen volt. Egy szük hegy szoroson kellett elkerülnünk s ez három óra hosszat tartott. Oly fáradt, oly kimerült voltam, hogy már nem bírtam tovább menni. Jóllehet szük volt a szoros s a levegő benne megszorult, de nem volt annyira szük, hogy árnyékot tartott volna s így fölöttem a lángoló nap, lábam alatt a majdnem izzó kovakö . . . mintha két tűz közé szorultam volna. Csizmám harmattól kemény volt s föltörte lábamat. Öt óra tájban a hegy tövében megállapodtunk, de itt annyi granit darab hevert, hogy alig találtam öt lábnyi tert, hova fáradt testemet letehettem.

21. Vasárnap volt; épen midőn reggeli ájtatosságot végeztem, jöttek hozzánk a közel fekvő helység-beli Misemiszek; lándsáikra támaszkodva néztek s mély csendbe merültek. Midőn imámat elvégeztem, megkínáltak erdei gyümölcsesek; én vizont sőt és dohányt ajándékoztam nekik. Két hordárom helyett, kik itt maradni szándékoztak, közülök két nő ajánkozott; elfogadtam. Szegény nép! általán nagy lelki s testi nyomorban sínlódik. Dél tájban ki akartam venni a nap állását, de a fák olly magasak, olly sűrűek voltak, hogy az teljes lehetetlen volt. E rendki vül magas, óriás fák százados törzsökökön, roppant koronáikkal, erejük teljében nagyszerű látványt nyújtanak. Törzsokeiket, derekaikat futó növények borítják, mellyek koszoruk gyanánt függnek minden oldalról s más óriás törzsökökre általhajlanak. Az európai diszkterek kisszerűek, törpék ehhez képest, az emberi kéz műve elenyészik Himalaja őserdői mellett. Három órákor egy helyen állottunk, mellyből a másikra akartunk jutni s a két hegy közt alig volt egy széles ös-

vény, melynek két felén több ezer lábnyi borzasztó mélységek nyíltak el. A hegytető gyönyör-élvadó, jutalmul az utas fáradsalmiért, Jobbról Assam völgye terül el, balról látszik a hely, hol Bramaputra folyó az óriás hegyeket áttöri. Délre elláthatatlan síkság diszeleg erdőkkel, ezerágu folyókkal borítva. Alant a legnagyobb fák kis esőpübkroknak látszanak, felhők több száz lábnyi mélységre kavarnak alattunk, játszik velök a zengő déli szél.

Már másfél napja mászunk egy hegyet, sok helyen magunknak kell utat törnünk, még végre egy ösvényre akadunk. A hegy, melyen állunk, 9, 10 ezer láb magas. Azonban mind a mellett, hogy másfél napja menünk a hegynek, mi áll mégis szemközt velünk? a borzasztó Szinkutru hegy, mely két más óriás hegy csucsán pihen. Szinkutru tövében egy tuskésbambusz erdőn keresztül vettük utunkat; lefüggő ágai keresztbe egymásba fonódva igen fáradsalmasá tették az utat. Itt most völgynek kelle mennünk; de én sohasem tanultam, így leszállni völgybe; a hegyeresz oly meredek volt, hogy lábam remegett s négy kézláb kellett tovább tovább csusznom; közben közben lassu peremeteg hullott s az utat sikossá tette, minél fogva mi kelletténél gyorsabban haladtunk előre; mert, ha lábam megsiklott s elestem, addig gurultam, míg valamiben fön nem akadtam. Találtunk azonban még lefelé haladtunkban egy náderdőt is, a nád karnyi vastag s 150 láb magas volt; meg egy ormot, mely jobbra esett. Végre a föld engedett lábunk alatt, s mint-hogy sem fa sem bokor többé nem volt, miben megfogózhattunk volna, tizszer hamarabb értünk a völgybe le, mintsem akarók.

23. A tegnapi ut annyira kifárasztott, hogy szalmaterítőmön kinyújtózva feküdtem, mint félholt, egy tagomat sem mozdíthatva meg. Egy napi nyugalom után folytattuk utunkat a Tiding folyó mentében, mely délnyugatra Bramaputrába ömlik. Utunk nehéz volt, mert nagy darab gránitkövek borították; ugrálnunk kellett egyikről másikra, s néha széles tért, veszélyes helyeken. Ha egy hibás lépést teszek, vagy csak egyszer veszttem is el a súlyegyent, végem van: minden lépésem utolsó leendett; s hozzá még az eső is kezdett esni, s a szikladarabok sikosabbak lettek. S még fölül rá, mit láttam egyszer csak a két part mélysége fölött a folyón keresztül vetve? a Misemiszek nevettek bámulásomon, s mondák, hogy ez itt nádhíd a víz fölött; az egész két nádszárból állott, egyegy szár nem volt vastagabb, mint egy közönséges kötél; végök meg mindkét parton fákhoz volt erősítve. S ezen kellende állalóbnom magamat! Komolyan gondolkodtam, megkísértem-e, vagy, mert más ut nincs, visszatérjek. Megkísértem, vagy magamat a mélységes örvénybe vetnem, mindegy leendő. Hordáram mind rám néztek, s azt mondák, mikép ez most elég mentő ok arra, hogy visszatérjenek. Tanítványom pedig nagy szomorun elem jött, megcsókolta lábamat s áldásért könyörgött. Szerencsére embereim egy kis hidat vettek észre lenn, melyet a halászok vertek s használtak; a víz kiesi volt, gondoltuk, tán általkehetünk. A hid rozsul egymásba tűzött bambuszszárakból állt, s szél és habok kedvökre játszottak vele. Midőn közepén voltam, egészen a víz alá merült alattam; szerencsémre egyenesen tudtam magamat tartani; de midőn már majdnem a tulsó partnál voltam, egészen kimerültem lerogytam; a part azonban közel volt, s csak övig mentem le a vízbe.

Tovább folytattuk utunkat; mi közben két ember arra figyelmeztetett bennünket, hogy utunkba egy hegy

esik, mely már két napja omlófélben van. Midőn oda érkezünk, láttam, hogy a hegy egyik része már mintegy 500 lábnyira sülyedt a völgybe; az ut, s mellette a folyam tele volt romjaival; s mindnyájunkat borzalom fogott el. Az átmenetben új omlás temethetendett el; s mégis csak: előre, előre, volt a szó. Csoking megparancsolá, hogy senki legesekélyebh hangot ne ejtsen. Mindenki azt mondá társának: hamar s egy szót se! De még nem értük el a beesett ut közepét, midőn egyik nő, kik félelem és szorongás miatt majdnem megfuladtak, fölsikoltott; mindenki azt gondolta, hogy a nő ingani látta a hegyet, s oldalt félénken oda vetette szemét a hegyre, mire mindnyájan egész torokból fölkiáltottunk, s versenyt szaladtunk tova. De csak egy panaszhang sem jött ki egynek is ajkán, hogy nehéz teherkosara; mint a szél, úgy atrohantunk a hegyromokon! Midőn álom közben egész bérczek omlanak le ránk, s mikor már egészen fejük fölött vannak, akkor ébredünk föl, milly örömet érzünk, látva, hogy esendesen az ágyban pihenünk, s csak álom volt a vész! Megvallom, hasonló örömet éreztünk, midőn már veszélyen kívül voltunk; egyik nevetett, másik halálveritokes homlokát törülte meg; s mindnyájának vert a szíve, s egész melléből lélekzett, hogy könnyítsen magán.

A fáradtság rendetlenségbe hozta társaságunkat; kik velem voltak, jobbára mind elhagytak, meglopván előbb teherkosaraimat. Khrussánál egy misemiszi falu főnökénél vagyok. Itt majd elválík, menek-e tovább vagy nem. Tüzem körül öt főnök áll, kik azt mondják, hogy lehetetlen tovább mennem. „Más szábák (így nevezik az európai) is megkísértették már, szólának ők, Tibetbe jutni, pedig vezető, pénz, ajándék, katona, hordár, minden volt velök, s okosabbak, ügyesebbek voltak, mint te, s még sem sikerült nekik.“ „Egy szó annyi mint száz, élet vagy halál, eltökélt akaratom, Tibetbe jutni s oda kell jutnom, válaszolék én; a szábák nem félnek a haláltól.“ Olly, mely kémlelő tekintetet vetettek rám; de én rettenthetlen bátran néztem szemökbe; pedig belől nem úgy éreztem, nem voltam olly elszánt. Ezzel lefeküdtem, a főnökök pedig morogva távoztak: „Ha akar, menjen maga, de meg fog halni.“ Szívem úgy dobogott, úgy vert! nem tudtam alunni, fölkeltem, térdre estem, imádkoztam, s a Mindenhatónak szent akaratára biztam magamat. Alig végeztem imámat, jött Csoking s jelenté, hogy a főnökök szólni akarnak velem. Ereszd be őket, felelék én. A tüzet fölélesztettük, s most újra szóba eredtek velem a főnökök. „Mert láma vagy, elvezetünk Tibetbe, s reméljük, mégis védelmezünk. De ajándékaidat ránk kell biznod, mert mi okosabban, ügyesebben tudunk vele rendelkezni, mint te; sem a főnökökkel, sem a hordárokkal nem lesz bajod; a kezünkbe adott ajándék elég lesz mindenhová. Nekem pedig, szolt Khrussa, ki oltalmamba vettelek, s testvéremnek, ki vezetőd és véded leend, egy egy tehenet ajándékozol, melyek, hogy őszinteségünkről meggyőződjél, addig, míg Tibetből vissza nem irsz, hogy megérdemeltük, maradjanak Smith kapitánynál.“ Ajánlatukat elfogadtam, s így most tovább menek.

29. Magas, óriás hegyeken járunk; tegnap délben annyira elfogta egy hegyesucs a napot, hogy csak kis részét láthatam. Tovább tovább utazgatunk s folytonosan a halál lebeg szemünk előtt. Végre egy meredek partu igen igen mély folyamhoz érünk. Minthogy igen szép vidék táruult föl előttem e magas tetőről, néhány jegyzetet írtam le, s megnéztem delejtűmmet. Ez alatt társaim, a nélkül, hogy észrevettem volna, a hegyről lereszkedtek.

idő elm
jövő ha

V
érseki-
eddig
és min
ső tisz
tettes.
bár ref
let min
különb
niszolg
imént
gondol
lukban
mindeg
ben rag
désell
vármeg
diszitet
szavak
Hálad
tisztvis
és vasá
hivem
Bubli

B
Romáb
Utjába
sége m
pököt,
talott
Nov. 2
mába,
Nov.
ment,
nok, sa
a ném
szedet
érseke
azok,
most i
Rione-
kis ten
Kriszt
mozga
szomsz
a hir b
kiboes
sebb,
lő tan
plomó
ben ez
tyák á
sőbb
szivre

idő elmúlva jelen gyűlésen már fel nem vétethettek, a jövő havi választmányi gyűlésre halasztatott.

LXIII.

Verebély, nov. 6-án. E folyó hó 3-án szerény érseki-mező-városunk egy olly ünnepélyt látott, mely eddigi ismertetése miatt nem kevésbe meglepő volt, és minden férfias keblekben az őszinte vonzalom és bensős tisztelet gerjedelmét felébreszté. Ugyanis e napon tettes. Balogh Elek esk. kir. kerületi főbíró urunk, ambar reformatus, erélyes rendelete következtében, e kerület minden bírái, esküdtei, jegyzői és konzulai vallási különbség nélkül, mintegy 370-en egy ünnepélyes isteniszolgálaton jelentek meg, hogy annak végzetével az imént említett szent ajtosság által komoly és vallásos gondolatokra megilletődött szívvel letennék az új hivallukban pontos és hű eljárásnak esküjét. Mit is valóban mindegyik meghatva azon gyertya fényétől, mely kezében ragyogott, és élőhitére őt emlékezteté, nagy illetődéssel és áhitattal a fenn magasztalt főbíró ur kezébe a vármegyeházán egy feszülettel és két világossággal fel-díszített asztalnál letelve. E lélekemelő látványra emez szavak törtek ki ajkaink alól: Istené legyen a dicsőség! Háladatos szívvel elismerjük, hogy mióta a mostani esk. k. tisztviselősi kar isteniszolgálatunkon minden ünnep és vasárnapon példánzós buzgósággal megjelenni szokott, híveim hite és ajtossága szembetűnőleg növekedik. Bublik István, plébános.

Különfélék.

Bibornok primás ő eminenciájára kíséretével együtt Romába megérkezett, és a legjobb egészségrek őrvend. Utjában látogatásával őrvendezteté a 84 éves ősz, őreg-sége miatt szemfényét vesztett Opizzone bolognai püspököt, ki még 1804-ik évben 8-ik Pius pápa által soroztatott a bíborosok közé, tehát már 50 éves bibornok. — Nov. 2-án a püspökök már mindnyájan megérkeztek Romába, és ő Szentsége által a gyűlésre meghívattak. — Nov. 1-én a pápa 10 $\frac{1}{2}$ órakor a Sistinna kápolnába ment, és jelen volt azon nagy misén, mely Feretti bibornok, sabinai püspök által tartatott. Az evangelium után a német-magyar collegiumnak egy növendéke latin beszédet tartott. Jelen valának ezen ünnepélyen az idegen érsekek és püspökök, valamint a bibornokok, és mindazok, kik a pápai kápolnában jelen lenni szoktak. — Még most is rendkívüli vallásos izgatottságban van Róma a Rione-Regolai — monticelli Santa Mariának nevezett kis templomban levő csudatévő kép miatt. E lép, mely Krisztus Urunkat ábrázolja, júniusban kezdé szeméit mozgatni. A pápai helyettes azt a kápolnából azonnal a szomszéd kolostorba vitette, hogy megvizsgálják, vajjon a hír bebizonyul-e, és az a legfelsőbb egyházi hatóság kiboosátványa szerint megvalósult — mert nem kevesebb, mint ötvennégy, a legnagyobb hitelességet érdemlő tanu azt esküvel erősítette. A kép most ismét a templomocskában van elébbi helyén, és a nap minden részében ezrenként vándorolnak hozzá.

Az esztergami magyar missio sz. Ferencz rendü atyák által vezetve a legsikeresebben működött, főleg az alsóbb osztályokra nézve, Cyriakus atya tünteté ki magát szivreható beszédeivel. Adja Isten áldását fáradszta-

munkásainak áldozatteljes iparkodására; hogy élesztessék általuk a vallásiránti buzgalom, erősítsék meg a hívek sziveiben a hit, mire a mindinkább közeledő viharos idők és csapások elhárítására olly nagy szükség vagyion!

A Budán oct. 22-étől — nov. 5-ikéig tartatott sz. missio befejeztetett. A hallgatokkal telt templom, ezereknek részeseülése abünbanat és Oltári-szentségben, számos hithideg léleknek lelkesedése, eléggét anusitják annak eredményét. Sokszor teltek meg könyekkel a hallgatók szeméi, leginkább elérzékenyültek azonban József atya utolsó beszéde alatt, kinek bucsu-szavait hangos zokogás kíséré, pedig végbeszédének tárgya is ez volt: „Ha meg nem tértek, ha nem hisztek, elvesztek.“ Az atyák által emlékül hagyott missio-kereszt, a pesti központi papnövelde 12 növendékének könyeket fakasztó összhangzásban énekelt: vexilla regis-e közt illesztetett helyére ft. Krainer Antal apát és plébános által. — Hogy a nép elismeri a nt. missiót vezető Jezsuita-atyák áldozatát, bizonyítá amaz szünni nem akaró „Isten fizesse meg“ kiáltása, mellyel kíséré az azonnal városunkból távozó atyákat. Adja Isten, hogy a bün utáltassék meg, hogy a halál legyen ezután elmékedés tárgya, hogy rettegjék az emberek az itéletet, tisztítóhelyet és a poklot, óhajtsák elnyerni a mennyei boldogságot! Akkor Jézus lesz életünk egész az örökkévalóságig.

Oct. 30-án vette át a szegedi korbázt a Brandisz grófnő „a keresztény szeretet leányi“nak nevezett irgalmasnok visitatornéja kíséretében megérkezett hat irgalmas néne. Mindenszentek napján kezdék működésüket. Szivreható jelenet volt, midőn a földnépe, melly régi szokás szerint e napon a betegeket mindenszentek kalácsával és más élelmi szerekkel jött megajándékozni, ezt akként osztotta föl, hogy része a némikéknél jusson, s ezt olly szívességgel kényszeríté reá a mindenkép ellenszegülő nénékre, melly könyeket facsart ki szeméikből. Derék, nemes szívű nép! dicsőségedre válsz honodnak és egyházadnak! Isten fizesse meg, és a szüz anya, Mária!

Társulati új tagok: Kalocsai érseki megyéből: Nt. Kubisich Péter, bácsi segédlelkész. Tttes. Harlikovics István, érsek-uradalmi tisztartó. Nt. Remess Kázmér, sz. ferenczrendi áldozár. T. cz. Koncssek Antal, esonoplai tanító. Nt. Gyalócai Ferencz, kegyesrendi áldozár. T. Kleiner Adolf, növendékpap. Nagy-bányai kerületből: Nt. Suvada Ignác, plébános ur. T. cz. Zászlófi Kajetánnó asszonyság. Tatai kerületből: Nsgos Boeskey Ignác, uradalmi igazgató ur. Tatában. Kisgyarmati kerületből: Nt. Sulhay János, zselizi pleb. és esperest ur. Nt. Veszeli Bálint, alsóváradi pleb. ur. Pesti kerületből: Nt. Pados János, nevelő ur. Pápai kerületből: Tttes. Pálesi Pál, uradalmi tiszt. Zacsovits Lipót, uradalmi tiszt. Pozsonyi kerületből: Nt. Szkoki Sixtus, sz. ferenczrendi áldozár. Tolnai kerületből: Nt. Hunyadi Károly, szakadati pleb. ur. Pécsi egyházmegyéből: Nt. Rang Antal, kisasszonyfai pleb. ur. Nt. Rézga Lajos, tabi pleb. ur. Nt. Forster Ernő, mindszeri segédlelkész ur. T. cz. Krausz Ferdinand, pécsi elemi tanító, Szentesi kerületből: T. cz. Kmeth Lajos, esonográdi kántor ur, T. cz. Rutrich Lajos, dijnok Csongrádon.

Jutalom-hirdetés.

Alólirt évek óta várja megjelenését, s folyvást sajnosan tapasztalja a lelkipásztorság terén hiányát egy olly,

magyar nyelven írt, rendszeres ker. cath. Hittannak (Dogmatica), a minőt a hitdolgában gyakran csak holmi fölületes és rapsodicus ismeretekkel bíró, de néha alapos- és rendszeresekkel szívesen felesérlni kész, főleg középosztályú világi férfiaknak alkalmissal ajánlani, sőt kézbesíteni szeretne. Azért az öntudat legnehezebb jutalma mellé — kétszáz (200) ezüst forintot tűz ki némi pótlék-jutalmul annak, ki jövő 1855-ki januártól számítandó tizenöt hónap alatt illy művet kiállítani vállalkozik. Nem kívántatik: hogy az egészben eredeti legyen; lehet bármilly nyelvek után összerkesztett, csak a célnak, melly a vallásosság felélesztése a középosztályban, hol az leginkább hiányzani tapasztaltatik. — megfelelő, a pesti theologiai kar által legjobbnak ítéltetni méltó és magyar legyen. Kelt Tászáron, october 24. 1854.

Talabér György tászári plebános. Megjelent s Pesten Müller Gyula könyvkereskedésében kapható: Egyházi Beszédék az év minden vasárnapjais ünnepeire, és néhány alkalmiak elhírhedett német- s francia hitsszónokok nyomán Talabér János és György által. Harmadik kötet. Vasárnapi rész (Husvét után I-ső vasárnaptól, Pünkösöd után XXIV. vasárnapig.) — A mi dieseretes ezen vállalat két első kötetéről mondatott, ugyan ez eme harmadik kötetet is méltán megilleti. Ezen kötet szent beszédek hoz Husvét utáni első vasárnaptól Pünkösöd utáni XXIV-ik vasárnapig minden vasárnapra egyet, sőt igen gyakran kettőt is. Kötünk az egyes beszédek logikai felosztásából hogy az egész tárgyak jeles egyházi szónokok után készítettek, s mint illyenek a fiatalabb lelkész uraknak tanulmányozásul s utánzásul kitünő mintákat nyújtanak. A 330 lapra terjedő, esinosen kiállított kötetnek az ára 2 frt. p. p. Ugyancsak az említett könyvkereskedésben kaphatók még ezen Sz. Beszédék gyűjteményének I és II kötetek is s pedig az első 1 frt. 20 kr. második 1 frt. 40 kr. p. p. A mint halljuk, a munka szép kelendőségnek örvend, mit szíviöl ohajtunk is.

Szinte Müller Gyula pestikönyvkereskedésében megjelent s kapható: Az Osztrák Birodalom álladalmotana. Prasnach után fordítá Vincze István Paulin. Sz. Benedeki rend pannonhegyi tagja, s az esztergomi főgymnasiumnál a történet és álladalmtan ny. r. tanára. Az új tanszervezet életbeléptetése szükségessé tette új tankönyveknek létrehozását is. Mivel pedig az előbbi években kiadott magyar álladalmotanak közül egyszem felel meg az új tanterv igényének: ez okból szerző Prasnach közrebocsájtott, s a magas es. kir. vallás és közoktatási miniszterium által tankönyvvül elfogadott álladalmotana magyarra fordítá. Fordító ur daczára azon nehézségeknél, mellyekkel az újteren a magyar műszavak hiánya végett küzdött, mindent elkövetett, hogy a feltanodai 8-dik osztálybeli ifjúságnak legyen magyar kézikönyve, melly a kiáltó szükségnek megfelelően. A 260 lapra terjedő, s esinosen kiállított munkának az ára 1 frt. 40 kr. p. p.

Jutalom-hirdetés következő egyházi verskölteményekre. Készíttessék 1 ór egy hymnus szent István első apostoli király tiszteletére,

templomi használatul a Szent-István-Társulat ünnepei alkalmával. 2-or: két hymnus sz. Imre herczeg és sz. László király tiszteletére, általános egyházi és közajátossági használatra. 3-or: két egyházi-ének a „Mohácsi veszedelem“ és „Zrinyi Miklós elesté“nek emlékeül évenként Mohácson és Szigetvárt tartatni szokott isteni-tisztelet alkalmára. A jutalomdíj egy-egy hymnusért öt-öt darab császári arany. Határidő: jövő évi Pünkösöd Kívántatik: általános nyelvbéli és különösen prosodiai szabatoság; egyházas kenet és színezet, melly a költeménynek, a jelenkor műveltségének félreismerése nélkül, tiszteletre készítő óregi tekintetet és kifejezést ad; melly végre az irások és hagyományok tartalmas mondatai és képei sikerral felhasználhatatnak. Mintául e tekintetben az ismeretes egyházi dalok: Stabat mater, Dies irae, stb. vehetők. A versmérték a vállalkozandók szabadságára hagyatik. A versszakok számára nézve sem tétetik egyéb korlát, mint hogy a költemény az isteni tisztelethez alkalmaztassék, s így tulságosan hosszú ne legyen. Alkalmassá dállamnak hangjegyekben a költeményhez melléklése köszönettel fog fogadtatni. A dolgozatok a társulati igazgató, nt. Somogyi Károly urra czimezve, a társulati ügynöki hivatalba (czukor-utca, 6. sz.) küldendők be. Pesten, nov. 12. 1854. A Szent-István-Társulat titoknokai.

Szabóky Adolf. Jelenítés. Megjelent, s egyedül a Szent-István-Társulat ügynökségénél megszerezhető:

a) Anfangsgründe der katholischen Lehre für die kleineren Schüler. Herausgegeben durch den St. Stefans-Verein. Neueste, vermehrte Auflage. Regensburg, gedruckt bei Fr. Pustet. 1854. 18r. 36 l. Ara keménykötésben: 3 kr. p.p.

b) Kleiner katholischer Katechismus. Herausgegeben durch den St. Stefans-Verein. Nro 3. Regensburg, gedruckt bei Fr. Pustet. 1854. k.Sr. 96 l. Ara vászonhátal keménykötésben 6 kr. p.p.

Ezek az országszerte ismeretes iskolai kézikönyvek, mellyek szerint az egri fokozatos katechismusok készültek; a nagyobb t. i. 1-ső s 3-ik számúak pár nap mulva hasonlóan kaphatók lesznek. Pest, nov. 6-án 1854.

A Szent István-Társulat Ügynöksége.

(2—1)

Csöd tanítói állomásra.*

A Csongrádi elemi tanodában ujonnan szervezendő leánytanítói állomás, mellyhez 240 p.frt évi átalány, és lakbér fejében 60 p.frt van kapcsolva, a felsőbbség határozatánál fogva nővel betöltendő lévén, erre egy ve-gyes, nők és férfiak részére a pályázat olly formán hirdettetik ki; miszerint az ezt elnyerni ohajtók tanképességök, s politikai magokviseletét teljesen igazoló bizonyítványaikat f. é Decemherhó 26-ig a csongrádi plébániai hivatalnál bemutatni kötelesek, megjegyeztetvén, hogy ez állomás betöltésénél a kellőleg kiképzett nők birandnak előnyvel. Kelt Szentesen, Novemb. 10-én 1854, Leebe Mátyás s k kerületi alesperes.

* A kérdésben forgó, sept. 29-ki levél nem jutott kezünkhöz. Sz.

Kiadja a „Szent-István-társulat“, szerkesztő BLÜMELHUBER FERENCZ.

Pesten 1854. Nyomatja HERZ JANOS, országut, 6. sz.

Midőn a mélység szélére értem, akkor látom, hogy egy rémitő meredek tar kőszál van előttem. Néztem jobbra, balra, hol az út, mellyen társaim lementek; de semmikép sem akadtam nyomára: mire ők nevetve kiáltottak föl, hogy most magamnak kell lejönnöm a sziklán. Mint-hogy nem láttam, mikép ereszkedtek ők le, nem tudtam, mittevő legyek, megállottam tehát egy darabig s gondolkodtam. Ők nevettek zavartságomon, de egyik sem volt olyan jó, hogy segítségemre jött volna. Ekkor hanyatt fekiüdtem, s a lehető legjobb irányt véve szépen lecsusztam. Egy percz alatt lenn voltam a Misemiszek nagy bámulatóra. Testemet, különösen kezemet, némelly helyen jól megsértettem.

Boldogasszony hava 1. 1852. Este tíz óra felé hoztam jó egyik hordárom, s egészen halkán fülembé sugja: „Uram, ma éjjel ne aludjál.” „Miért?” „Mert egy csapat vadat hallottam beszélgetni a felől, hogy ma téged megölni eljövendének. Régi barátom, a rabszolga Singfu, kitől erre nézve fölvilágosítást kértem, mondá: hogy téged ma éjjel meg akarnak ölni, ha ma nem, holnap, de meggyilkoltatásod el van végezve. Nekem pedig azt mondá, hogy rabszolga leszek, s ha védelmezem magam, engem is megölnék.” Hahj pedig társamnak nem volt kedve, szabadságát elveszteni! „Uram, szóla ő, örködnünk kell saját életünk fölött, te löcsöddel, én kardommal.” Ezzel elállt egy fához, s átkozta ma át s a pénzt, melly hordáromnak elesábitotta. De én is gondoltam, mire hártározam magamat. Kétség kívül éhes farkasok között vagyok, gondolám magamban, kik életemre törnek, s türelmetlenül várják a pillanatot, mellyben azon kevesen osztozhassanak, a mit még el nem loptak tőlem. Ha el van végezve halálom, úgy nincs mód, megszabadulnom attól; mit ér e kard, e löcső ilyen cserésben egész falu — törzs ellen? Ha ma elrejtőzöm, megfognak holnap! Ha védem magam, s tán egyet kettőt közölök megölök, a többi annál dühösebb lesz. Egyébiránt meg, hogy viraszak én egész éjen át illy fáradtan, leverten? nem bizonyos, valljon tervöket még ez éjjel végbeviszik-e; tehát holnap éjjel ismét ört kellend állanom; és honnét meritsek erőt, ha nem nyughatom? Alig van ennivalóm már, s egy tizenkét órai ut egészen kimerített; minderre pedig csak egy az enyhyszer: a nyugalom. Ide halál, oda halál! én lefekszem. Mindent meggondolva nem vagyok-e hittérítő? Nem ismeri-e Isten nevémet? Ó itt van, lát engem, tudja, miért utazom; ha meg akar, meg bír védeni, s ez nekem elég. Aztán letettem löcsővem mellém, s bár egészen bizonyosnak tartottam a halált, szép csendesen elszunnyadtam, e szavakat rebegeve: Uram! kezembe ajánlom lelkemet!

Almomból hangos beszéd vert föl, azonnal löcsővem után nyultam, de senkit nem láttam. Világos reggel volt. Élnézegettem ruhámat, mellemet, de sehol vért, sebet nem találtam, sőt igen jól éreztem magam. Kilencz óraker tovább mentünk borzasztó göröngyös utakon; nem sokára egy hegysíkra értünk, hol mutatták a helyet, mellyen két indus utas meggyilkoltatott. Egy tizenhárom éves lány még hozzá tevé: téged is megölnék. Egész testemet borzalom futotta át; rá gondolék, hogy velem is így történhetik, mintha ott láttam volna a véres hideg hullakat mindenütt!

4-én azon hírrel leptek meg, hogy Tibetig még néhány helységet érünk, mi igen nagy örömmre szolgált; veszélen kívül hivem magamat. Azonban épen m időn indulni akartunk, jött Limsa a már néhány nap

óta tőlünk eltávozott karaván-vezető két idegennel, kiknek katonai mezők, jóllehet tetőtől talpig fegyverben álltak, igen igen nevetséges volt, Egyenesen hozzám tartottak. Utitársaim, hordáraim mind félre vonultak tőlem; Singfu pedig az öreg rabszolga halkán oda sugta: „Ez rossz nap uram, mindent adj oda.” Midőn oda értek, az ifjabbik el kezdte pogyászomat kutatni, a másik meg sötét vad szeméit legeltette rajtam. Épen midőn mondani akartam, hogy nincs már semmi ajándékozni valóm, rivalg rám Singfu a rabszolga: „Adj mindent oda gyorsan!”, Eleinte vonakodtam, azonban jobban fontolóra véve a dolgot, odaadtam neki utolsó imakönyvem is. Ezután némbeszédem által értésőkre adtam, hogy most legbeceseb jószágomat adtam már nekik, s ha még valamit követelnek, én is másképen beszélek velők; s löfegyverem kakasát esetegtettem. Mig ez előttök ismeretlen szert bámulák, fölhuztam észrevétlenül az egyik kakas s elsütöttem. Az ember magasra ugrott s mély esodálatát fejezte ki; kért hogy még egyszer süssem el, de én jobbnak tartottam, meg nem tenni azt; erre szerencsés utat kívántak s eltávoztak. Később mondta Limsa, hogy egyenes paranesuk volt, meggyilkolni engem. Miért nem tették meg, nem tudom.

5-én a Bramaputra folyó völgyébe érve, a távolban néhány fekete pontot mutatának s azt mondák: az ott tibet falu. Tibet! Tibet! O Istenem! neked szentelem első örömeimet. Vesszöböl hamar kis keresztet fontam, letérdeltem előtte s imádkoztam. Alig mentem aztán 200 lépésnyire, ott volt az első tibet falu; társaim, kik valamivel előbbre voltak, már javában beszélgettek a falubeliakkal, kik midőn engem megláttak, férfi, nő, gyermek mind, valamennyi jött bámulni; de én fegyveremre támaszkodva még jobban bámultam őket s ok előbb fölcsudtak bámulatukból, mint én, s ott hagytak magamat árván, egyedül, mi olly nehezen esett nekem, olly igen igen fájt, jobban, mint a misemiszek bántalmi. Az égre vetettem szememet s kértem a Szent Lelket, hogy adjon erőt, kitartást. Alig végeztem fohászomat, hozzám jönnek a Misemiszek s tudakolják, hogy hova akarok menni? Kolostorba, felelém én. Jó fizetésért ajánlkoztak, hogy elvisznek; én elfogadtam s utnak indultunk.

(Folytatása következik.)

Katholikus hitélet.

LXII.

Pest, november 10. A Szent-István-Társulat f. h., 9-én ft. Danielik János helyettes-elnök előülése alatt tartott havi választmányi gyűlésében előfordult közérdeklő tárgyak közül a következőket emeljük ki:

Can tu Caesar „Világtörténelmé”-nek kiadása iránt, különösen annak módja és feltételei körül, következők állapítottak meg: E munka nem fog évi járandóság fejében a t. ez. társulati tagoknak adatni; mert habár kiadása és elterjesztése illy uton leginkább biztosíthatnék; mindamellét más részről azon igen-igen súlyos, lehet mondani, halálos hátránnyal volna összekötve: hogy miután egy rendbeli munkát a tagoknak adni már vegyes voltuk tekintetéből sem lehet; s így e történelmi munkán felül a társulat a 90 iv fejében más munkákat is

kiadni kötelezettnék: könnyen megtörténék, hogy annak megindítása és bevégezése között francia fordítás XIX. 35 57 íveket tevő kötetre rug; s a mi magyar fordításunk a turini 7 ik kiadása eredeti szerint a francziánál is terjedelmesebb leendő legkevesebb husz év folya le; mi természetesen a munka hatását felette leszállítaná. Ennél fogva elhatározottat, a munka kiadását aláírás útján kísértetni meg, olly módon, hogy a t. cz. társulati tagok a vállalat pártolására igen kedvező feltételek biztosítása mellett felkérteessenek. Kiadtnék tudnillik évenként 90 nSr tömött iv, melly 90 ivre a szent-istván társulati tagok 3 prftjával, azaz, annyival, mennyivel a szinte 90 ivet tevő évi járandóság fejében a társulati pénztárba járulni szoktak, a t. cz. püspökmegyei hivatalnoknál, a társulati bizományosoknál, a társulati elnökségnél, igazgatónál és ügynökségnél Pesten (czukor-utca. 6. sz.) aláírhatnak. Az aláírás eredménye legfeljebb a jövő 1855-iki martiusi vásárig bejelentendő: mi azonban előlegesen előbb is megtörténhetik. Mihelyest elegendő számú aláírásokról értesült a választmány, a munka nyomtatását azonnal elrendelendi. A t. közönség figyelmé azonnal felhívandó lesz, hogy soha sem leendő többé alkalma, ennyire kedvező feltételek mellett illy jeles munkának birtokába juthatni. Ez leendő az első munka a magyar irodalom terén, melly az „egyetemes történelem“ címét nem csak viseli, hanem meg is őríti. A nem tagokra nézve az aláírási feltételek később fognak közzétetenni. A tagok korlátozva, miszerint nevökben több példányra is aláírhasanak: többiben mindnyájoknak szívere köttetik, hogy a nagyfontosságú vállalatot tehetségök szerint pártolni és előmozdítani törekedjenek.

Az elnök tudosítá a választmányt, hogy az egri érsek ő excja mindamelllett, hogy a társulat a földiesért munka fordításának további költségeit már elvállalta, e célra mégis ufolag 265 frtot p. p. küldeni méltóztatott.

Továbbá az elnökség indítványba hozta, hogy Pustet Frigyes regensburgi nyomdász urnak különféle ajtatos s épületes könyvei közül, mellynek kiadási jogát a vele kötött szerződés értelmében a társulatra átruházni hajlandó, legelőbb annak kiadatása, illetőleg magyar nyelven szerkesztése volna kívánatos, mellyben a sz. mise-áldozat tényei képekkel ilusztrálva, s velős rövidséggel megmagyarázva előfordulnak és a melly mindkét nemü felserdült ifjuság használatára szolgálandna; a választmány az indítványt helyeselve s elfogadván, az imakönyv szerkesztésére s a szertartási magyarázatok megírására nt. Suján szky Antal józsefvárosi plebános urat felkérni határozta.

Felolvastattott nt. Munkay János balassagyarmati segédlelkész urnak levele, mellynél fogva „Istennek földi országa Európában 1840 óta“ című jutalmat nyert munkáját a társulatnak kiadás végett örökös tulajdoni joggal átengedi, a választmány elismerő hálával fogadván a jutalomra méltóztatott kézirat átengedését, azt a társulat által időhöz nem kötött s füzetekben megindított „Korkérdések“ II. füzete gyanánt, mielőbb kiadni határozta.

Olvastattott nt. Pálma Pál maklári plebános urnak levele, mellyben a társulatot ft. Kovács Mátyas egri főegyházi kis prépost s kanonok ur: „A ker. cath. anyaszentegyház hit s erkölcsi szabályainak rövid foglalata stb.“ című könyvének jelesége s főleg a lelkipáztorkodás mezéjén sokszoros s üdvös hasznavehetőségénél fogva újra kiadására felhívja az; itt-ott netán leendő

változásokra közreműködését készszívesen felajánlván: a választmány tekintetbe véve, hogy e tárgyban végleges csak akkor hozhatna határozatot, ha a munka átnevezése után annak korszerűségéről közelebbről meggyőződött, — az indítványozó esperes és plebános urat egy példánynak beküldésére felszólíttatni, illetőleg felkérteni határozta.

Az elnökség figyelmezteti a választmányt, miszerint igen czélszerű volna, ha a társulati naptárak szövegéről jó eleve gondoskodás történjék: mire nézve a magyar szövegre: t. cz. Krompeger Antal, a németre: Peinlich Richard, a tőtra: Zsizsman Lajos, a csillagászati és időrendi részre Monte — Dego Albert egri tanár ur felkérteni határozottat.

Olvastattott Lonkai Antalu r nyilatkozata, mellyben a társulat által számos képillustrációkkal kiadni szándékolt „Szentek élete“ című munka szövegének megírására a szokott társulati díj kikötése mellett késznek nyilatkozik. A választmány tekintve az ajánlkozó urnak philozophiai és különösen e szakban a „Religio“ban megjelent cikkei által kitüntetett képességét, nem habozott kellő utasítás mellett öte nagyobb szerű munka elkészítésével megbízni. A tárggyal kapcsolatosan határozatba ment, hogy a t. cz. egyházmegyei hivatalok, nem különben a hazai prépostságok s szerzetes rendek t. cz. főnökei tisztelettel s bizalommal felszólíttasanak, miszerint a körükben találató egyházérdekű régi műemlékek, ciboriumok, kelyhek, ruhák, díszedények, kápolnák, keresztiek, festvények, szobrok s egyebek rajzait s történeti leírásait a társulattal közölni sziveskedjenek, hogy e rajzok s leírások különösen a magyar származású szentek s boldogok biographiáiban a magyar cath. egyház dicsőítésére méltó helyet foglaljanak, melly érdemben valamint a honi népesség által tisztelt szentek és boldogok lajstromának elkészítésére, ft. Grynaeus Alajos egyetemi tanár elnöksége alatt bizottmány nevezetett ki, mellynek tagjai: t. cz. Lopusnyai Ferenc, Ruzicska János, Zalka János, Roder Alajos és Lonkay Antal urak.

Bibliai történetekre nézve határozatba ment, hogy a sokak által támasztott igények kielégítéséül elbeszélő modorban egy középnagyságu Biblia készíttessék; ezen elbeszélő modoru Biblia megírásával nt. Roder Alajos ur bizott meg.

Bemutattattak következő, sajtó alól kikerült társulati könyvek: a) „Anfangsgründe der kath. Lehre für die kleineren Schüler.“ Regensburg. b) „Kleiner kath. Katechismus.“ Nro 3. Regensburg. Mind a kettőt a társulat a német-ajaku elemi iskolák számára nyomtatta ki. c) A Sz.-István-társulat 1854-ik évi october 8-ik napján tartott közgyűlésének történeti vázlatá. d) „Missio emléke.“ e) „Biblia történet kisebb gyermekek számára.“ Irta Roder Alajos. Hetedik kiadás. f) „A kath. Religio tankönyve.“ Martin Konrad után fordította Mester István. II. kötet 1-ső füzet.

Felolvastattott nm. erdélyi püspök urnak levele, mellynek kíséretében a marosvárhelyi plebániális szentegyházban a nép száján forgó imádságok- s énekekből rudai Bogya József által szerkesztett imakönyvet használatul a társulathoz átküldeni méllőztatott.

Bemutattott „Das betende Kind“ című kézirat, mellyet bibornok-hgprimás ő eminentiája az imakönyvek ügyében kiküldött bizottmányhoz használatul átküldeni kegyeskedett.

Némelly közérdekű tárgyak felvétele, miután az

Megjelenés
Szerd
iv pótlé
a Szer
kénél:
szint. sa
os. kir.
dij Bud
pp. vid

F
lyekbe
lyekbe
ritik,
tántori
bátors
által s
kodik,
kik Ist
valik;
minder
deztel
se nem
fogja
jambor
legyen
szánt -
nak, k
sem a r
tentel
igazhiv
tudja, k
E
szavaib
kitől ta
rettegje
sem fog
Benne f
hat az é
nyiltól
mánytó
Ho
példát r